

ARQUITECTURA TRADICIONAL • ARQUITECTURA TRADICIONAL • ARCHITECTURE TRADITIONNELLE • TRADITIONAL ARCHITECTURE

Et recomanem un passeig pels pobles de la vall a on podràs observar cases senyoriales dels segles XVI-XVII, rentadors i abeuradors, molins fariners i d'altres elements de l'arquitectura tradicional aranesa. Destaquem:

Te recomendamos un paseo por los pueblos del valle donde podràs observar casas señoriales de los siglos XVI- XVII, lavaderos y abrevaderos, molinos harineros y otros elementos de la arquitectura tradicional aranesa. Destacamos:

Nous recommandons une promenade à travers les villages de la vallée au cours de laquelle vous pourrez observer les maisons seigneuriales des XVIe et XVIIe siècles, lavoirs, abreuvoirs, moulins à farines et autres éléments de l'architecture traditionnelle aranaise. A voir:

We recommend a stroll through the villages of the valley where you will be able to observe the manor houses from the XVI-XVII centuries, public washing basins, animal drinking troughs, flour mills and other traditional Aranesa architectural elements. Most noteworthy:

Casas Señoriales - Cases Senyoriales - Maisons seigneuriales - Manor Houses: (Només vista exterior - Sólo vista exterior - Vue extérieure uniquement - Exterior view only)

- * **Çò de Brastet** (Unha)
- * **Çò de Paulet** (Arties)
- * **Çò de Portolà** (Arties)
- * **Çò de Peirjoan** (Escunhau)
- * **Çò de Ròdes** (Vielha)
- * **Çò de Rosa** (Gessa)

Lavaderos - Rentadors - Lavoirs - Washing Basins: Es Bòrdes, Vilamòs, Bossòst.

GUIES CULTURALS • GUÍAS CULTURALES • GUIDES CULTURELS • CULTURAL TOURIST

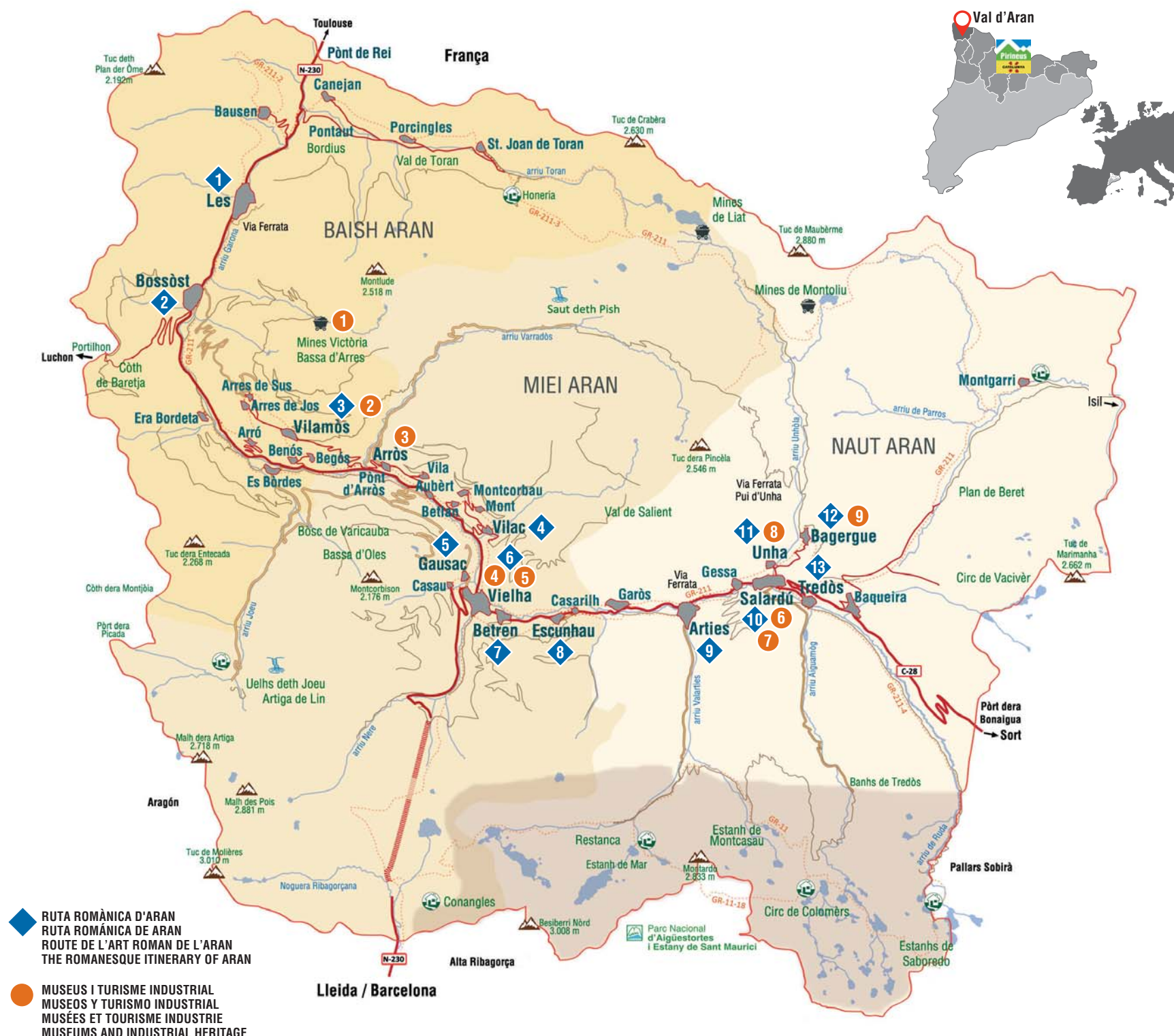
Aran Culturau
(+34) 630 781 701
www.aranculturau.com

Exciting Pyrenees
(+34) 973 643 325
www.excitingevents.es

Camins
(+34) 973 642 444
www.camins.net

Pirene 430
(+34) 629 970 242
www.pirene430.com

Ricard Natura Cultura
(+34) 676 131 722
www.ricardnaturacultura.com

MUSEUS I TURISME INDUSTRIAL • MUSEOS Y TURISMO INDUSTRIAL • MUSÉES ET TOURISME INDUSTRIEL • MUSEUMS AND INDUSTRIAL HERITAGE

1 Mina Victòria. Arres
Mina d'alta muntanya, activa durant la primera meitat del s. XX. El recorregut circular mostra les antigues infraestructures. Es visita el centre d'interpretació de la mineria aranesa i l'interior d'una galeria. Oberta a l'estiu amb visita guiada (Consultar horaris). Ruta exterior autoguiada tot l'any.

2 Ecomusèu Çò de Joanchiquet. Vilamòs
Típica casa tradicional, que representa la forma de vida dels aranesos dels s. XVII fins a inicis del s. XX. Obert tot l'any. Consultar horaris.

3 Petit Museu dera Escòla d'Arròs
Mostra, amb objectes originals, com era una petita escola rural a mitjans del segle passat. Consultar horaris Archiu Generau d'Aran.

4 Musèu dera Val d'Aran. Vielha
Síntesi de la història d'Aran, des de la formació dels Pirineus fins a l'actualitat. D'especial interès són les obres d'època medieval i les particularitats de la vall. Obert tot l'any. Consultar horaris.

5 Fabrica dera Lan. Vielha
Petita indústria tradicional de finals del s. XX destinada a convertir la llana en madeja. Conserva tota la maquinària original, accionada per la força del riu. Oberta a l'estiu. Resta de l'any, consultar visites guiades.

6 Mòla de Salardú
Antic molí de farina en bon estat de conservació. Obert a l'estiu. Resta de l'any consultar visites guiades.

7 PyrenMuseu. Salardú
Recorregut per la història del pirineisme que va permetre el descobriment de les altes valls dels Pirineus. Obert tot l'any. Consultar horaris.

8 Musèu dera Nhèu. Unha
Ens mostra la importància de la neu a la vida quotidiana de la vall i la seva evolució. Obert tot l'any. Consultar horaris.

9 Musèu deth Corrau. Bagergue
Col·lecció de més de 2500 instruments agrícoles i de la vida quotidiana tradicional. Obert a l'estiu. Resta de l'any consultar horaris.

Typical traditional house, which represents the way of life of the Araneses from the XVII century until the beginning of the XX century. Open all year. Check schedules.

Small traditional industry of the late XX century destined to convert wool into skein. It preserves all the original machinery, powered by the force of the river. Open in summer. Rest of the year, consult guided tours.

Antiguo molino de harina, en buen estado de conservación. Abierto en verano. Resto del año consultar visitas guiadas.

Small traditional industry of the late XX century destined to convert wool into skein. It preserves all the original machinery, powered by the force of the river. Open in summer. Rest of the year, consult guided tours.

Shows the importance of snow in the daily life of the valley along with the evolution of the snow. Open all year. Consult timetable.

Collection of more than 2500 traditional agricultural and daily life instruments and tools. Open in summer months. Remainder of the year consult timetable.

Collection of more than 2500 traditional agricultural and daily life instruments and tools. Open in summer months. Remainder of the year consult timetable.

Collection of more than 2500 traditional agricultural and daily life instruments and tools. Open in summer months. Remainder of the year consult timetable.

Collection of more than 2500 traditional agricultural and daily life instruments and tools. Open in summer months. Remainder of the year consult timetable.

Recorrido por la historia del pirineísmo, que permitió el descubrimiento de los altos valles de los Pirineos. Abierto todo el año. Consultar horarios.

Voyage à travers l'histoire du pyrénéisme et de ses explorateurs qui ont permis la découverte des hautes vallées des Pyrénées. Ouvert toute l'année. Consulter les horaires.

A tour through the history of "Pyreneism", which permitted the discovery of the high mountain valleys of the Pyrenees. Open all year. Consult timetable.

Declaradas Patrimonio Inmaterial de la Humanidad en el año 2015, tienen lugar la noche del 23 de junio en los pueblos de Les y Arties para celebrar la llegada del solsticio de verano con la quema de un gran tronco de abeto. Conocidas localmente como "Eth Haro" en Les y "Eth Taro" en Arties.

Declaradas Patrimonio Inmaterial de la Humanidad en el año 2015, tienen lugar la noche del 23 de junio en los pueblos de Les y Arties para celebrar la llegada del solsticio de verano con la quema de un gran tronco de abeto. Conocidas localmente como "Eth Haro" en Les y "Eth Taro" en Arties.

Fêtes de la nuit de la Saint Jean du 23 juin dans les villages de Les et Arties. Déclarées Patrimoine Immatériel de l'Humanité en 2015, ces fêtes célèbrent l'arrivée du solstice d'été en faisant brûler un grand tronç de sapin. Localement, elles sont connues sous le nom de "Eth Haro" à Les et "Eth Taro" à Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

VIU UNES FESTES DECLARADES PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT • VIVE UNAS FIESTAS DECLARADAS PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD • VIVEZ DES FESTIVALS DÉCLARÉS PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ • LIVE SOME FESTIVALS DECLARED INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY

"Hèstes deth Huec"
Declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat l'any 2015, tenen lloc la nit del 23 de juny als pobles de Les i Arties per a celebrar l'arribada del solstici d'estiu amb la crema d'un gran tronc d'abet. Conegudes localment com "Eth Haro" a Les i "Eth Taro" a Arties.

Declaradas Patrimonio Inmaterial de la Humanidad en el año 2015, tienen lugar la noche del 23 de junio en los pueblos de Les y Arties para celebrar la llegada del solsticio de verano con la quema de un gran tronco de abeto. Conocidas localmente como "Eth Haro" en Les y "Eth Taro" en Arties.

Fêtes de la nuit de la Saint Jean du 23 juin dans les villages de Les et Arties. Déclarées Patrimoine Immatériel de l'Humanité en 2015, ces fêtes célèbrent l'arrivée du solstice d'été en faisant brûler un grand tronç de sapin. Localement, elles sont connues sous le nom de "Eth Haro" à Les et "Eth Taro" à Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a large fir tree. Known locally as "Eth Haro" in Les and "Eth Taro" in Arties.

ALTRES FESTES LOCALS • OTRAS FIESTAS LOCALES • AUTRES FÊTES LOCALES • OTHER LOCAL FESTIVALS

Processons de Setmana Santa a Bossòst. festa de **Santa Creu a Salardú** (3 maig), **Aplec de Montgarri** (2 juliol). També es celebra el darrer diumenge de juliol, **"Aran per sa Lengua"**, festa reivindicativa de l'aranès com a llengua pròpia, una varietat de l'occità, actualment oficial a la Val d'Aran i a tota Catalunya.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Processons de la Semaine Sainte a Bossòst. festa de **Santa Creu** en Salardú (3 mayo), **romeria de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **"Aran per sa Lengua"**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d'Aran y en toda Cataluña.

Musèu dera Val d'Aran.
Major 26, VIELHA. 973 641 815
info.museu@aran.org

Ecomusèu Çò de Joanchiquet.
Major. VILAMÒS. 973 641 815
info.museu@aran.org

Fabrica dera lan.
Major. VIELHA. 973 641 815
info.museu@aran.org

Musèu dera Nhèu.
Sta. Eulàlia 17-19. UNHA.
973 644 030

Musèu eth Corrau.
BAGERGUE. 973 640 193

Mòla de Salardú.
Paratge dera Mòla. SALARDÚ.
973 641 815.
info.museu@aran.org

Mina Victòria.
ARRES. 973 641 815
info.museu@aran.org

PyrenMuseu.
Plaça Major. SALARDÚ.
973 645 814
pyrenmuseu@gmail.com

Petit Museu dera Escòla.
Archiu Generau d'Aran.
ARRÒS. 973 642 569

Torisme Val d'Aran

VIELHA
Sarrilèra, 10 / 25530 Vielha
Tel. (+34) 973 64 01 10
o.torisme@aran.org

SALARDÚ
Trauèssa Balmes, 2 / 25598 Salardú
Tel. (+34) 973 64 51 97
o.s.torisme@aran.org

TOULOUSE
39 rue Pharaon / 31000 Toulouse
Tel. 0033 5 34 33 76 30 /
06 47 44 30 66
toulouse@baqueira.fr

Estiu - Verano - Été - Summer
ARTIES (+34) 608 50 37 59
BOSSÒST (+34) 973 64 72 79
LES (+34) 973 64 73 03

Un dels secrets ocults del Pirineu: RUTA ROMÀNICA D'ARAN

La riquesa artística que acull la Val d'Aran és un dels tresors millor guardats del Pirineu. La Val d'Aran ens ha llegat un patrimoni artístic complet i variat. Complet perquè disposa de magnífics exemplars estilístics de totes les èpoques. Variat perquè la producció artística abarca totes les disciplines (arquitectura, pintura i escultura), executades a vegades amb exquisida mestria i altres amb entranyable ingenuïtat.

A partir de la fi del segle XI, i sobretot, durant els segles XII i XIII, gràcies a una situació econòmica favorable, van ser construïdes un gran nombre d'esglésies i capelles, que, malgrat una datació tot sovint tardana, encara mostren la tradició arquitectònica del primer estil romànic.

La rusticitat i la ingenuïtat de l'escultura en pedra contrasten altament amb l'excel·lent qualitat de les obres esculpides en fusta, entre les quals destaquen l'impressionant bust del Crist de Mijaran i el Crist de Salardú, estílicament molt propers.

A més de la interessant policromia que cobreix aquestes escultures de fusta i dels retaules gòtics, l'art pictòric es manifesta especialment als murs de les esglésies, que prenen color amb sorprenents i emotives escenes d'estil romànic, gòtic i renaixentista.

Un paisatge natural sembrat pel pas històric de cultures prehistòriques, de romans i posteriorment, de cristians, fa de tota la Val d'Aran un museu d'art i història, de visita obligada, que tenim l'oportunitat de gaudir a través de la **Ruta Romànica d'Aran**.

Uno de los secretos ocultos del Pirineo: RUTA ROMÁNICA DE ARAN

La riqueza artística que acoge la Val d'Aran es uno de los tesoros mejor guardados del Pirineo. Este valle nos ha legado un patrimonio artístico completo y variado. Completo porque dispone de magníficos ejemplares estilísticos de todas las épocas. Variado porque la producción artística abarca todas las disciplinas (arquitectura, pintura y escultura), ejecutadas a veces con exquisita maestría y otras con entrañable ingenuidad.

A partir del fin de siglo XI, y sobre todo, durante los siglos XII y XIII, gracias a una situación económica favorable, fueron construidas un gran número de iglesias y capillas, que pese a una datación a menudo tardía, aún muestran la tradición arquitectónica del primer estilo románico.

La rusticidad y la ingenuidad de la escultura en piedra contrastan altamente con la excepcional calidad de las obras esculpidas en madera, entre las cuales destacan el impresionante busto del Cristo de Mijaran y el Cristo de Salardú, estílicamente muy cercanos.

Además de la interesante policromía que cubre estas esculturas en madera y de los retaules góticos, el arte pictórico se manifiesta especialmente en los muros de las iglesias, que toman color con sorprendentes y emotivas escenas de estilo románico, gótico y renaixentista.

Un paisaje natural sembrado por el paso histórico de culturas diversas, hace de todo el valle un museo de arte e historia, de visita obligada, que tenemos la oportunidad de disfrutar a través de la **Ruta Romànica de Aran**.

Un des secrets cachés des Pyrénées: ROUTE DE L'ART ROMAN DE L'ARAN

La richesse artistique qu'offre la Val d'Aran est un des trésors les mieux conservés des Pyrénées. Cette vallée nous a légué un patrimoine artistique complet et varié. Complet par ces magnifiques exemplaires de style de toutes les époques. Varié par la production artistique s'étendant dans tous les disciplines (architecture, peinture et sculpture), composées parfois, d'une maîtrise délicate et d'autres d'une naïveté attachante.

A partir de la fin du XIe siècle, et surtout, pendant les XIe et XIIIe siècles, grâce à une situation économique favorable, un grand nombre d'églises et chapelles furent construites, qui malgré leur datation souvent tardive, témoignent encore de la tradition architecturale du premier style roman.

La rusticité et la naïveté de la sculpture en pierre est un fort contraste avec l'exceptionnelle qualité des œuvres sculptées en bois, entre lesquelles se détache l'impressionnant buste du Christ de Mijaran et le Christ de Salardú, de style très proche.

Outre l'intéressante polychromie qui caractérise ces sculptures en bois et les retaules gothiques, l'art pictural se manifeste surtout sur les murs des églises, qui se parent de couleurs au travers de scènes aussi émouvantes que surprenantes, de style roman, gothique et Renaissance.

Un paysage naturel semé par le passage historique des cultures préhistoriques, de romains et plus tard, des chrétiens, fait de toute la vallée un musée d'art et d'histoire, une visite obligatoire, que nous pouvons profiter à travers la **Route de l'Art Roman d'Aran**.

One of the hidden secrets of the Pyrenees: THE ROMANESQUE ITINERARY OF ARAN

The artistic riches found in Val d'Aran are some of the best kept treasures of the Pyrenees. This valley has left us a complete and varied artistic patrimony. Complete because it holds magnificent stylistic examples from each era and varied given that the artistry extends through each discipline (architecture, painting and sculpture); being completed at times with exquisite mastery and others with remarkable ingenuity.

Towards the end of the 11th century and most of all during the 12th and 13th centuries (thanks to a positive economic period) a great number of churches and chapels were built in Aran, which despite often late dating still show the architectural tradition of the first Romanesque style.

The rustic and ingenious nature of the rock sculpture significantly contrasts with the exceptional quality of the wooden formed works of art among which stands out the incredible bust of the Mijaran Christ and the Salardú Christ both being stylistically similar.

In addition to the fascinating multicolour decoration covering these wooden sculptures and Gothic altarpieces, pictorial art is especially present on the walls of the churches which are coloured by striking and moving scenes in the Romanesque, Gothic and Renaissance styles.

The natural landscape shaped by the historic passing of prehistoric cultures from the Romans and later the Christians converts the entire valley into an art and history museum. There are a number of obligatory visits we have the opportunity to enjoy along *the Romanesque Itinerary of Aran*.

RUTA ROMÀNICA D'ARAN • RUTA ROMÁNICA DE ARAN • ROUTE DE L'ART ROMAN DE L'ARAN • THE ROMANESQUE ITINERARY OF ARAN

1

LES: St. Blas de Les

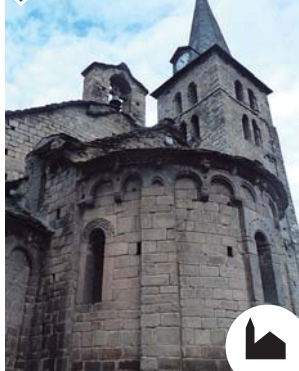
La mateixa existència de la capella, al costat de la Baronia de Les, planteja diversos interrogants. Podria tractar-se de l'absis d'una edificació de majors dimensions, inacabada o bé esfondrada.

La misma existencia de la capilla, al lado de la Baronia de Les, plantea múltiples interrogantes. Podría tratarse del ábside de una edificación de mayores dimensiones, inacabada o bien derrumbada.

L'existence même de la chapelle, à côté de la Baronie de Les, soulève de nombreuses questions. Cela pourrait être l'abside d'une construction de grandes dimensions, nachevée ou bien démolie.

The existence of the chapel next to the Baronia de Les, brings about a number of questions. It could be the apse of larger unfinished building or perhaps a collapsed one.

2

BOSSÒST: Mair de Diu dera Purificacion de Bossòst

Magnífic exponent del romànic d'Aran per la seva unitat estilística, l'església compta amb dues portalades amb timpans, columnes i capitells decorats, així com una imponent torre campanar. Declarada Bé Cultural d'Interès Nacional.

Magnífico exponente del románico de Aran por su unidad estilística, la iglesia posee dos portadas con timpano, columnas y capiteles decorados, así como una imponente torre campanario. Declarada Bien Cultural de Interés Nacional.

Magnifique exemple de l'art roman du Val d'Aran grâce à son unité stylistique, l'église a deux portails avec des tympans, des colonnes et des chapiteaux décorés, et aussi une tour du clocher imposante. Déclarée Bien Cultural d'Intérêt National.

Magnificent example of Aranes Romanesque Art due to its stylistic unity. This church has two facades with tympanums, columns and decorated capitals, as well as an impressive bell tower. Declared as a Cultural Item of National Interest.

3

VILAMÒS: Sta. Maria de Vilamòs

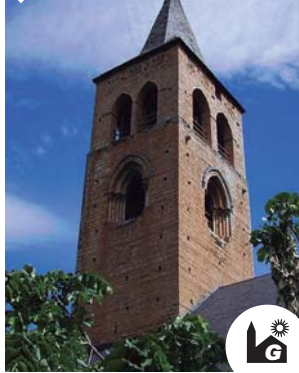
El conjunt d'esteles funeràries d'època romana, encastades als murs romànics de l'església i de l'esvelta torre, ens parlen d'un passat molt més remot que el de l'església de finals del XI o primers del XII.

El conjunto de estelas funerarias de época romana, embebidas en los muros románicos de la iglesia y de la esbelta torre, nos hablan de un pasado mucho más remoto que el de la iglesia de finales del s. XI o primeros del s. XII.

L'ensemble de stèles funéraires d'époques romaine, intégrées dans les murs romans de l'église et de sa svelte tour, nous parlent d'un passé beaucoup plus éloigné que celui de l'église de la fin du XIe siècle ou du début du XIIe.

The collection of Roman tomb stones embedded in the Romanesque walls of the church and its slender tower tell us of a time much more remote than that of the church from the end of the 11th century or the beginning of the 12th century.

4

VILAC: St. Fèlix de Vilac

Compendi de diversos estils: romànic, gòtic i barroc. Destaca per l'imponent campanar gòtic amb funcions defensives (visitable amb guia) que ofereix unes vistes privilegiades de Mijaran.

Compendio de varios estilos: románico, gótico y barroco. Destaca por el imponente campanario gótico con funciones defensivas (visitable con guía) que ofrece unas vistas privilegiadas de Mijaran.

Divers styles cohabitent : roman, gothique et baroque. L'église se démarque par son imposant clocher gothique aux fonctions défensives (visite avec un guide) lequel offre de superbes vues sur Mijaran.

Compendium of various styles: Romanesque, Gothic and Baroque. Stands out for the imposing Gothic bell tower with defensive functions (can be visited with a guide) which offers privileged views of Mijaran.

5

GAUSAC: St. Martin de Gausac

En aquesta església gòtica hi descobrirem algunes obres d'estil romànic, possiblement corresponents a una construcció anterior: el Crist esculpit del nártex i sobretot la pica baptismal, una de les més decorades d'Aran.

En esta iglesia gótica descubriremos algunas obras de estilo románico, que posiblemente corresponden a una construcción anterior: el Cristo esculpido del nártex y sobre todo la pila bautismal, una de las más decoradas de Aran.

Dans cette église gothique nous découvriront quelques œuvres de style roman, qui surement correspondent à une construction antérieure: le Christ sculpté du narthex et surtout les fonts baptismaux, unes des plus décorées du Val d'Aran.

In this Gothic church the visitor discovers some Romanesque style pieces that possibly correspond to a previous construction. These being the Christ sculpture from the atrium and the baptismal font which is one of the most decorated in Val d'Aran.

6

VIELHA: St. Miquèu de Vielha

Hi podrem contemplar el retaule gòtic i sobretot, la admirable imatge romànica del Crist de Mijaran, obra del taller d'Erill, que originàriament formaria part d'una representació monumental del Davallament de la Creu. També són de gran interès la portalada en nártex, d'estil gòtic, situada sota la bella i elegant torre campanar.

Podemos contemplar el retablo gótico y sobre todo, la admirable imagen románica del Cristo de Mijaran, obra del taller de Erill, que originariamente formaría parte de una representación monumental del Descendimiento de la Cruz. También son de gran interés la portada en nártex, de estilo gótico, situada debajo de la bella y elegante torre campanario.

Nous pouvons contempler le retable gothique et surtout, l'admirable statue romane du Christ de Mijaran, œuvre de l'atelier d'Erill, qui à l'origine faisait partie d'une représentation monumentale de la Descente de Croix. Ce qui est aussi important c'est le portail en narthex, de style gothique, situé en-dessous de la belle et élégante tour du clocher.

The visitor can contemplate the Gothic altarpiece and most of all the admirable Romanesque sculpture of the Christ of Mijaran, master piece from the Erill workshop, which originally formed part of a monumental representation of the Descent from the Cross. The narthex door (Gothic style) is located below the beautiful and elegant bell tower.

7

BETREN: St. Estève de Betren

Edifici construït entre els s. XIII-XIV, embolcalla de manera molt harmònica dos llenguatges estilístics diferents: el romànic i el gòtic. La nova concepció s'imposa a la monumental portalada gòtica amb representació narrativa.

Edificio construido entre los s. XIII-XIV, engloba de manera muy armónica dos lenguajes estilísticos diferentes: el románico y el gótico. La nueva concepción se impone en la monumental portada gótica con representación narrativa.

Édifice construit entre les XIIIe et XIVe siècle, qui englobe de manière très harmonieuse deux langages de style différents: l'Art Roman et l'Art Gothique. La nouvelle conception s'impose dans le grand portail gothique avec une représentation narrative.

Church built between the 13th and 14th centuries which harmoniously brings together two different stylistic languages: the Romanesque and Gothic. This new conception impresses the visitor with its monumental Gothic façade and its narrative representation.

8

ESGUNHAU: St. Pèir d'Escunhau

Tant la rica i sorprenent portalada, presidida pel Crismó i el Crist Crucificat, com la pica baptismal que guarda a l'interior, sintetitzen perfectament els principals símbols de l'escultura romànica aranesa.

Tanto la rica y sorprendente portada, presidida por el Crismón y el Cristo Crucificado, como la pila bautismal de su interior, sintetizan perfectamente los principales motivos de la escultura románica aranesa.

Aussi bien le riche et surprenant portail, trôné par le Christe et le Christ Crucifié, comme les fonts baptismaux dans son intérieur, résumant parfaitement les principaux motifs de la sculpture romane du Val d'Aran.

The majestic and surprising façade presided over by the christogram and the Crucified Christ as well as the baptismal font in its interior perfectly synthesize the principal motifs of the Romanesque Aranesque sculpture.

9

ARTIES: Sta. Maria d'Arties

Declarada Bé Cultural d'Interès Nacional, a més de la arquitectura romànica l'església guarda a l'interior un ric conjunt de pintura mural renaixentista (s. XVI), retaules d'estils gòtic i barroc, així com nombrosa imatgeria dels segles XIII al XVIII.

Declarada Bien Cultural de Interés Nacional, además de su arquitectura románica la iglesia guarda en el interior un rico conjunto de pintura mural renacentista (s. XVI), retaules de estilos gótico y barroco, así como nombrosa imagería de los siglos XIII al XVIII.

Déclarée Bien Culturel d'Intérêt National, de plus de son architecture romane l'église garde dans son intérieur un riche ensemble de peinture murale de la renaissance (XVIe siècle), retaules de style gothique et baroque, ainsi que d'imagerie variée du XIIIe au XVIIIe siècle.

Declared as a Cultural Item of National Interest, in addition to its Romanesque architecture, within the church there is a rich collection of Renaissance mural paintings from the 16th century, Gothic and style Baroque altarpieces, and many sculptures from the 13th to the 18th centuries.

10

SALARDÚ: St. Andréu de Salardú

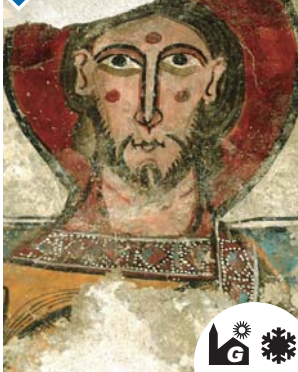
L'església, en la transició del romànic al gòtic, guarda la talla del Crist de Salardú, obra mestra de la imatgeria romànica (s. XII). Un magnífic conjunt pictòric renaixentista dels s. XVI-XVII decora els murs.

La iglesia, en la transición del románico al gótico, guarda la talla del Cristo de Salardú, obra maestra de la imagería románica (s. XII). Un magnífico conjunto pictórico renacentista de los s. XVI-XVII decora sus muros.

L'église, dans la transition de l'Art Roman à l'Art Gothique, conserve la sculpture du Christ de Salardú, chef d'œuvre de l'imagerie de l'Art Roman (XIIe siècle). Un magnifique ensemble de peinture de la renaissance des XVIe et XVIIe siècle décore ses murs.

The church, in the transition from the Romanesque to Gothic eras, held the sculpture of the Salardú Christ (master piece of Romanesque imagery from the 12th century). A magnificent Renaissance paintings from the 16th to the 17th centuries decorates its walls.

11

UNHA: Sta. Eulària d'Unha

Edifici del s. XII amb decoració llombarda als absis. Al seu interior, un sorprenent i variat conjunt de pintures murals ens permetrà descobrir el gust i llenguatges emprats en diferents èpoques, des de l'estil romànic de les pintures que decoren l'absis principal (meitat s. XII) als estils gòtic i renaixentista (s. XV-XVI) dels murs de la nau.

Edificio del s. XII con decoración lombarda en los ábsides. En su interior, un sorprendente y variado conjunto de pintura mural nos permitirá descubrir el gusto y lenguajes empleados en distintas épocas, desde el estilo románico de las pinturas del ábside principal (mitad s. XII) a los estilos gótico y renacentista (s. XV-XVI) de los muros de la nave.

Édifice du XIIe siècle avec une décoration lombarde dans les absides. À l'intérieur, un ensemble surprenant et varié de peinture murale nous permettra de découvrir le goût et les langages employés dans les différentes époques, depuis le style roman des peintures de l'abside principal (moitié du XIIe siècle) aux styles gothique et de la renaissance (XVe et XVIe siècle) des murs de la nef.

Building from the 12th century with Lombard style decoration in the apses. In the interior a surprising and varied set of mural paintings allows one to discover the aesthetic taste and styles used in different times. From the Romanesque style paintings to the principal apse from the middle of the 12th century to the Gothic and Renaissance styles of the walls of the nave from the 15th to the 16th centuries.

12

BAGERGUE: St. Fèlix de Bagergue

Església romànica de nau única construïda al llarg dels segles XI i XII. A l'interior conserva una rústica estela funerària tardorromana, reutilitzada com a peu de l'altar major així com una reproducció de la creu romànica que actualment s'exposa al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

Iglesia románica de nave única construida a lo largo de los siglos XI y XII. En el interior conserva una rústica estela funeraria romana tardía, reutilizada como pie del altar mayor, así como una reproducción de la cruz románica que actualmente se expone en el Museo Nacional de Arte de Catalunya (MNAC).

Eglise romane avec une seule nef construite au cours des XIe et XIIe siècles. A l'intérieur, une stèle funéraire romane tardive a été conservée et réutilisée comme pied du maître-autel . On y trouve aussi une reproduction de la croix romane qui est actuellement exposée au Musée National d'Art de Catalogne (MNAC).

Romanesque church with one nave built over the XI and XII centuries. In the interior there is a funerary stele from the late Roman era, reused as the foot of the principal altar. Moreover, there is a reproduction of a Romanesque cross which is currently displayed in the National Art Museum of Catalunya (MNAC).

13

TREDÒS: Sta. Maria de Cap d'Aran

Aquest santuari marí va ser construït en successives etapes, entre finals del segle XI fins a principis del XIII, en estil romànic. Està dotat d'una petita cripta. Embelleixen els murs pintures d'èpoques diverses, malgrat que els magnífics frescs romànics de l'absis es troben actualment al Metropolitan Museum de New York.

Este santuario mariano fue construido en sucesivas etapas, entre finales del siglo XI hasta primeros del XIII, en estilo románico. Está dotado de una pequeña cripta. Embellecen los muros pinturas de épocas diversas, aunque los magníficos frescos románicos del ábside se encuentran hoy en el Metropolitan Museum de New York.

Cet sanctuaire marial a été bâti en plusieurs étapes entre la fin du XIe siècle et le début du XIIIe siècle, en style roman. Il est doté d'une petite crypte. Des peintures d'époques différentes ornent les murs, mais les magnifiques fresques romanes de l'abside sont désormais au Metropolitan Museum à New York.

This Marian sanctuary was built between the late 11th century and early 13th century, in Romanesque style. It holds a small crypt in its interior. Different paintings embellish the walls although the Romanesque apse frescoes are now in the Metropolitan Museum of New York.

🏠 Esglésies obertes tot l'any · Iglesias abiertas todo el año · Églises ouvert toute l'année · Churches open all year 🕒 10:00 a 20:00

🌞 Esglésies obertes a l'estiu · Iglesias abiertas en verano · Églises ouvertes en été · Churches open in summer

🏠🌞 Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Églises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer

🏠 Altres esglésies de la ruta romànica · Otras iglesias de la ruta románica · D'autres églises de route romane · Other churches of Romanesque route

🕒 Resta de l'any consultar horaris · Resto del año, consultar horarios · Reste de l'année, les horaires de contrôle · Rest of the year, check schedules

🌞 Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits

Tel.: 973 64 18 15